

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Дияна Янкова
департамент “Англицистика”
Нов български университет

Рецензията е част от процедурата на конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент”, по професионално направление 2.1. Филология, Общо и сравнително езикознание (Английски език), обявен към “Катедра по германистика и романистика”, ЮЗУ „Неофит Рилски“, Благоевград в Държавен вестник, бр. 81/ 10.10.2017 г.

Единствен кандидат – *д-р Дафина Янорова Костадинова, главен асистент към “Катедра по германистика и романистика”, ЮЗУ „Неофит Рилски”, Благоевград*

Д-р Дафина Костадинова е родена през 1977 г., през 2000 г. завършва магистърска степен по приложна лингвистика в ЮЗУ „Неофит Рилски“ с професионална квалификация „Преводач по английски и френски език“ и професионална квалификация „Учител по английски и френски език“. През 2012 г. защитава докторска дисертация на тема “Structural Interferences in the Production of English by Bulgarians” отново в ЮЗУ „Неофит Рилски“.

Преподавателска дейност. Преподавателската работа на д-р Дафина Костадинова започва през 2000 г. като асистент (2000 – 2006 г.), старши асистент (2006-2011 г.) и понастоящем главен асистент (от 2011 г.) в ЮЗУ „Неофит Рилски“. За нуждите на бакалавърските и магистърските програми на Катедрата е разработила и преподава следните лекционни курсове: Контрастивна лингвистика, Специализиран превод, Увод в академичното писане, Стратегии и процеси при създаването на научен текст, Стратегии при устната комуникация на английски език, Контрастивен анализ, Превод и редактиране на специализирани текстове, Увод в общото езикознание, Принципи на създаване на научен текст. Д-р Костадинова води и семинарни упражнения, напр. Практически курс по английски език на нива от А1 до С1, Писмен превод, Устен превод, Стратегии при писмената комуникация на английски език, хоспетиране, текуща практика и преддипломна практика в училище по

английски и френски език. Организираща е и провела и курсове за обучение по английски език и академично писане на английски език на докторанти и преподаватели от ЮЗУ.

Под ръководството на д-р Костадинова успешно са защитили 9 дипломанти с разработки в областта на съпоставителното езикознание, анализа на грешките, специализирания превод. Редовно участва в кандидатстудентски изпитни комисии, държавни изпитни комисии, изпити за докторанти, и др. Участва в 5 научни проекта, от които 3 вътрешни, 2 национални и 1 международен. Кандидатката покрива изисквания от университета хорариум от учебна и извънучебна натовареност от 460:120 часа. Богатата ѝ преподавателска практика е добра основа и предпоставка за успешно провеждане на научни изследвания.

Научноизследователска дейност. От общо публикуваните след защитата на докторската теза 14 статии, д-р Дафина Костадинова участва в конкурса с 9 научни статии, всички в съавторство, една монография, 6 участия с доклади в международни научни конференции, 3 от които извън България. Трудовете на д-р Костадинова са цитирани в 15 статии. В унисон с изискванията за хабилитация, научната продукция на кандидатката обхваща различни области на анализа на езика.

Хабилитационният труд *Bulgarian Interferences in English Texts for Specific Purposes (Интерференции от български език в текстове на английски език за специфични цели)*, Университетско издателство „Неофит Рилски“, Благоевград, 2017, 159 страници, представлява изследване на грешките, наблюдавани при създаването на специализирани текстове на английски език от докторанти и преподаватели в ЮЗУ „Неофит Рилски“, които работят в различни области на познанието. Целта е резултатите от анализа да се използват при разработването на курсове по общ, академичен и специализиран английски език за преподаватели и докторанти на университета. Първата глава, *Theoretical Background*, представя преглед на литературата и включва водещите автори в различни области, които имат отношение към анализа, сред които: обща теория на превода, специализиран превод, машинен превод, английски език за специфични цели, съпоставителни изследвания, анализ на грешките, междинен език. Авторката показва добро познаване на теорията в тези области и привежда достатъчно примери и цитати, но бих искала да беше подходила

по-селективно към избора на автори и период на обсъжданата литература. Все пак този текст е предвиден да се чете от специалисти, които нямат нужда от подробни обяснения на основни понятия или пък от диахронен преглед на дадена добре позната теория. Също така, липсва ясна връзка между различните теории и конкретното изследване, а прегледът на литературата прилича повече на списък, вместо да представи критичен анализ на източниците и съотнасянето към изследването на д-р Костадинова.

В Глава втора, *Investigation and Analysis*, се представят резултатите от анализа на два вида корпус: седем текста на преподаватели в ЮЗУ, преведени от самите автори, отчасти посредством машинен превод, и 40 академични есета на докторанти към ЮЗУ. Не става ясен точният обем на корпуса, тъй като не са предоставени количествени данни за брой думи, например. Макар че в Увода се твърди, че грешките ще се разглеждат на морфосинтактично ниво, анализът на есетата включва и грешки на ниво лексика. Като най-чести грешки се открояват изпозването на определителния и неопределителния член в английски, съгласуването между подлога и сказуемото, употребата на предлози, словоредът, глаголните времена и др. Повечето случаи на неправилна употреба на една или друга граматическа или синтактична категория се приписва на разликите в структурата на двата езика – различните функции на членуването, разминаването в употребата и липсата/присъствието на предлози, изпускане на безличния подлог, грешки при употребата на сегашно продължително време, категорията броими/неброими съществителни. Други грешки са обусловени от недостатъчно владение на английския език на авторите на текстовете: например използването на грешни словообразователни модели, *faux amis*, съгласуване на подлог и сказуемо, словоред. Д-р Костадинова предлага подробни и логични обяснения на различните типове грешки, но бих се осмелила да не се съглася с някои от примерите ѝ. Например, на стр. 60 четем следното изречение: *But according to [the] behavioral finance this type of efficient market cannot explain...*, където се твърди, че неправилно е изпуснат определителният член, който е поставен допълнително в скоби. В този случай нулевият член е напълно правилен, поради генеричната употреба на *behavioral finance*. Същото наблюдаваме и на стр. 70: *...a variety of themes, which concern [] daily life in the Balkan Orthodox world*, където отново няма нужда от определителен член.

От гледна точка на анализа на корпуса също така липсва специализираният подход и описанието на характеристиките на жанра академично есе, процесите и различните

стратегии на създаване на специализиран текст. От какви конкретни области са текстовете? В рамките на езика за академични или специфични цели съществуват значителни разлики между различните области, например между един правен текст в сравнение с един медицински или технически текст, и много трудно могат да се правят обобщения, валидни за тези толкова различни жанрове, включени в категорията на ESP/EAP.

Бих искала да направя следните предложения при бъдещото публикуване на работата: да се коригират печатните грешки, да се изчисти текстът от езикови неточности, авторката да се придържа по-строго към академичния стил. И една последна забележка – доайенът на чуждоезиковото обучение и на транскрипцията на имена, проф. Андрей Данчев, лично изписваше името си на латиница като Andrei.

Статиите на д-р Костадинова (в съавторство) съдържателно се обединени от изследвания в различни езиковедски области: анализ на грешките (1, 4), специализиран език (5, 6), използването на модерни технологии при преподаване на английски на деца (7, 8, 9) и други обучаеми (3), речта на деца с комуникативни нарушения (2). Интересни са наблюденията в статията *On some grammatical aspects of the Speech of Children with Communicative Disorders*. Бих препоръчала, ако се изследва тази тема в бъдеще, да бъдат включени и анализите на В. Боянова, М. Станкова, Л. Мавлов, утвърдени специалисти в областта на комуникативните и емоционално-поведенческите нарушения в детска възраст. В статията „За някои от основните термини при преподаването на химия на английски, френски и български език“ се представят различните начини за концептуализиране на специализираните понятия в гимназиалните учебници по химия в различните езици. Освен описанието на процеса обаче, статията щеше да представлява от по-голям интерес, ако беше включен и анализ на причините за тези разлики – дали са например езиково обусловени. И какво се има предвид под “Правилността в превода на научните текстове е от основно значение“ на стр. 640? Няма понятие -„правилност“ при превод.

Прави впечатление стремежът на д-р Костадинова в част от статиите си да разработва тематика, свързана с използването на модерни технологии в чуждоезиковото обучение, особено при деца. Макар да е доказано нееднократно, че трудно може да се замести преподавателят, мобилните приложения, визуалните езици за програмиране и използването на мобилни устройства в час безспорно правят процеса на обучение приятен, интересен и ангажиращ и не само за подрастващите.

Заклучение. Независимо от критичните бележки и препоръки, в качеството си на член на журито съм убедена, че д-р Дафина Костадинова отговаря напълно на условията за заемане на академичната длъжност "доцент" - предлага достатъчна по обем и качество научна продукция, която се изразява в научни и научноприложни разработки от различни езиковедски области в допълнение към докторската дисертация; има доказан преподавателски стаж и опит; разработени курсове; участие в научни проекти, научно ръководство на дипломанти. Предлагам на научното жури да гласува **ЗА** присъждането на академичната длъжност „доцент“.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Dafina Kostadinova', is positioned below the main text.

София, 24.01.2018 г.